

RELACION SHPJEGUES

PËR PROJEKTVENDIMIN E KËSHILLIT TË MINISTRAVE

"PËR RREGULLAT DHE PROCEDURAT PËR PËRCAKTIMIN E LLOJIT TË KUJDESIT ALTERNATIV NË FAMILJE, OFRIMIN DHE PËRFUNDIMIN E SHËRBIMIT, FUNKSIONIMIN E KOMISIONIT SHUMËDISIPLINAR DHE PËR VLERËSIMIN, PROCEDURËN DHE VENDIMMARRJEN PËR VENDOSJEN E FËMIJËS NË KUJDES ALTERNATIV NË FAMILJE"

I. QËLLIMI I PROJEKTAKTIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË ARRIHEN

Kujdesi alternativ në familje përbën një nga komponentët kyç të sistemit shqiptar të mbrojtjes së fëmijëve dhe një instrument të domosdoshëm për zbatimin e parimit të rritjes së fëmijës në mjedis familjar, si alternativë ndaj kujdesit institucional. Ligji nr. 92/2025 "Për kujdesin alternativ në familje në Republikën e Shqipërisë" ka vendosur kornizën e re ligjore për këtë fushë dhe i ka ngarkuar Këshillit të Ministrave detyrimin për të miratuar aktet nënligjore që rregullojnë në mënyrë të hollësishme rregullat dhe procedurat operationale të zbatimit të tij.

Projektvendimi i hartuar përbën një nga aktet nënligjore qendrore të zbatimit të këtij ligji, duke unifikuar në një tekst të vetëm rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar, si dhe vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje. Në këtë mënyrë, projektakti adreson në një kornizë të vetme rregullatore tre fusha të ndërlidhura të zbatimit të ligjit, që më parë trajtoheshin në mënyrë të fragmentuar dhe pa standardizim midis institucioneve dhe njësive të vetëqeverisjes vendore.

Projektvendimi ka si qëllim përcaktimin e një procesi të standardizuar, transparent, të koordinuar dhe të bazuar në interesin më të lartë të fëmijës për ofrimin e kujdesit alternativ në familje, duke promovuar rritjen e fëmijës në mjedis familjar të shëndetshëm dhe mbështetjen e riintegritimit familjar, kur kjo është në interesin më të lartë të fëmijës. Për këtë qëllim, projektakti përcakton llojet e kujdesit alternativ, kriteret dhe procedurat për përzgjedhjen, trajnimin, miratimin dhe regjistrimin e familjeve kujdestare, organizimin dhe funksionimin e komisionit shumëdisiplinar pranë çdo bashkie, procedurën e vlerësimit dhe vendimmarrjes për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ, si dhe kohëzgjatjen, ndryshimin dhe përfundimin e shërbimit.

Nëpërmjet këtij projektvendimi synohet:

- përcaktimi i një kuadri rregullator të unifikuar për llojet e kujdesit alternativ në familje (profesional dhe vullnetar) dhe tipologjitë përkatëse të tij (emergjent, afatshkurtër, afatgjatë ose i përhershëm, i specializuar, për vajza nëna me fëmijë

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave "Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje"

- ose vajza shtatzëna), duke siguruar përshtatjen e shërbimit me nevojat e diferencuara të fëmijëve;
- garantimi i një procesi transparent, të standardizuar dhe të bazuar në vlerësime profesionale për përzgjedhjen e familjeve kujdestare, përmes kritereve të qarta, procedurës së aplikimit elektronik dhe vlerësimit shumëdimensional;
- ngritja e mekanizmit kolegjal vendimmarrës, Komisionit Shumëdisiplinar, pranë çdo bashkie, si organ profesional ndërinstytucional që siguron vendimmarrje të paanshme, të mbështetur në ekspertizë të diferencuar dhe me përgjegjësi të qartë institucionale;
- vendosja e procedurës së plotë për vlerësimin e rastit, përzgjedhjen e familjes kujdestare të përshtatshme me nevojat e fëmijës, vendimmarrjen dhe konfirmimin gjyqësor të vendosjes së fëmijës në kujdes alternativ;
- përcaktimi i afateve të kohëzgjatjes së kujdesit alternativ sipas tipologjisë së shërbimit, si dhe i procedurave të ndryshimit, ndërprerjes dhe përfundimit të shërbimit, në mënyrë që çdo masë të jetë në përputhje me parimin e interesit më të lartë të fëmijës;
- forcimi i mbrojtjes së fëmijës nga abuzimi, neglizhimi dhe shfrytëzimi, përmes verifikimeve të detyrueshme në regjistrat penalë, përfshirë Regjistrin Kombëtar të të Dënuarve për Krime Seksuale, dhe vendosjes së detyrimeve të qarta për familjet kujdestare;
- forcimi i kapaciteteve profesionale të familjeve kujdestare nëpërmjet programit unik bazë të trajnimit fillestar dhe moduleve të specializuara, përfshirë trajtimin e traumave, sjelljeve sfiduese, fëmijëve me aftësi të kufizuara dhe atyre me nevoja komplekse;
- forcimi i mekanizmave të koordinimit ndërinstytucional ndërmjet ministrisë përgjegjëse për çështjet sociale, Shërbimit Social Shtetëror, Agjencisë Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës, njësisë të vetëqeverisjes vendore, gjykatave dhe institucioneve të tjera përgjegjëse, përmes raportimit periodik dhe ndërveprimit me Regjistrin Elektronik për Kujdesin Alternativ në Familje.

II. VLERËSIMI I PROJEKTAKTIT NË RAPORT ME PROGRAMIN POLITIK TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, ME PROGRAMIN ANALITIK TË AKTEVE DHE DOKUMENTE TË TJERA POLITIKE

Ky projektvendim është parashikuar në Programin e Përgjithshëm Analitik të Projektakteve të Këshillit të Ministrave për vitin 2026, në kuadër të akteve nënligjore të nxjerra në zbatim të Ligjit nr. 92/2025 "Për kujdesin alternativ në familje në Republikën e Shqipërisë".

Projektvendimi propozohet në zbatim të drejtpërdrejtë të nenit 8, pika 5, nenit 12, pika 7, dhe nenit 16, pika 3, të Ligjit nr. 92/2025, dispozita të cilat i ngarkojnë Këshillit të Ministrave detyrimin për të miratuar, përkatësisht, rregullat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, rregullat dhe procedurat për ofrimin dhe përfundimin e

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave "Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje"

shërbimit dhe funksionimin e komisionit shumëdisiplinar, si dhe procedurën dhe vendimmarrjen për vlerësimin dhe vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje.

Projektakti mbështet zbatimin e parimit të interesit më të lartë të fëmijës dhe është i harmonizuar me:

- angazhimet e Republikës së Shqipërisë në kuadër të instrumenteve ndërkombëtare të ratifikuara, përfshirë Konventën e OKB-së për të Drejtat e Fëmijës (KDF), Konventën Europiane për Ushtrimin e të Drejtave të Fëmijës të Këshillit të Evropës, si dhe Udhëzimet e OKB-së për Kujdesin Alternativ ndaj Fëmijëve (Rezoluta A/RES/64/142, 2009);
- detyrimet e procesit të integritetit evropian, veçanërisht në kuadër të Kapitullit 19 të *acquis-it* për Politikën Sociale dhe Punësimin, si dhe të Kapitullit 23 për Gjyqësorin dhe të Drejtat Themelore;
- Agjendën Kombëtare për Mbrojtjen e të Drejtave të Fëmijës 2021-2026, miratuar me VKM nr. 659, datë 3.11.2021, e cila parashikon zhvillimin e shërbimeve familjare alternative dhe deinstitutionalizimin progresiv të kujdesit për fëmijët;
- Strategjinë Kombëtare për Mbrojtjen Sociale 2024-2030, miratuar me VKM nr. 152, datë 13.3.2024, e cila vendos zhvillimin e kujdesit alternativ në familje si prioritet të reformës së shërbimeve sociale;
- Strategjinë e Këshillit të Evropës për të Drejtat e Fëmijës (2022-2027), që identifikon kujdesin alternativ në familje dhe deinstitutionalizimin si prioritete strategjike.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTAKTIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT, EFEKTET E PRITSHME

Miratimi i projektvendimit është i nevojshëm për t'i dhënë zbatim parashikimeve të Ligjit nr. 92/2025 dhe për të adresuar një sërë problematikash që janë konstatuar gjatë funksionimit të sistemit aktual të kujdesit alternativ në familje. Deri më sot, mungesa e një kuadri të unifikuar rregullator nënligjor ka prodhuar paqartësi mbi llojet e kujdesit alternativ, mungesë standardizimi në kriteret dhe procedurat e përzgjedhjes së familjeve kujdestare, divergjenca në praktikat e ndryshme të bashkive, vendimmarrje të pakoordinuar mes aktorëve institucionalë, dhe një cilësi të pabarabartë të shërbimit nga njëjësia vendore në njëjësia vendore.

Projektvendimi adreson këto problematika përmes vendosjes së një kornize të vetme dhe të detyrueshme në mbarë territorine Republikës së Shqipërisë, duke përcaktuar:

- strukturën dhe tipologjinë e plotë të kujdesit alternativ në familje, përfshirë profilet specifike për nevoja të diferencuara (emergjent, afatshkurtër, afatgjatë, i specializuar, për vajza nëna);
- kriteret e detajuara dhe të verifikueshme që duhet të plotësojnë familjet kujdestare, duke përfshirë kapacitetin ligjor dhe integritetin, gjendjen shëndetësore, kushtet e banimit dhe mjetet e jetesës, qëndrueshmërinë familjare dhe shoqërore,

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave “Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje”

kapacitetet prindërore dhe motivimin, gatishmërinë për bashkëpunim institucional dhe ndjekjen e trajnimit;

- procedurën e detajuar të aplikimit elektronik përmes portalit e-Albania dhe afatet specifike të verifikimit paraprak dhe vlerësimit të thelluar;
- përmbajtjen dhe procedurën e vlerësimit social dhe psikologjik të aplikuesit dhe anëtarëve të familjes, përfshirë intervistat, vizitat në banesë, raportet mjekësore dhe psikologjike, dhe konsultimet komunitare;
- strukturën dhe modulet e programit unik bazë të trajnimit fillestar dhe trajnimeve të vazhdueshme;
- përbërjen, kompetencat dhe rregullat e funksionimit të Komisionit Shumëdisiplinar pranë çdo bashkie;
- procedurën e vlerësimit të rastit të fëmijës, vendimmarrjen e Komisionit, miratimin gjyqësor të masës, dhe rregullat për ndryshimin e vendosjes;
- afatet specifike të kohëzgjatjes së çdo tipologjie të kujdesit alternativ dhe rrethanat e ndryshimit, ndërprerjes dhe përfundimit të shërbimit.

Efektet e pritshme nga miratimi i projektvendimit janë substanciale dhe pozitive, dhe konsistojnë në:

- rritjen e cilësisë së shërbimit të kujdesit alternativ, përmes profesionalizimit të familjeve kujdestare dhe vendosjes së standardeve të qarta të vlerësimit dhe monitorimit;
- reduktimin progresiv të institucionalizimit të fëmijëve dhe rritjen e numrit të fëmijëve që përfitojnë nga rritja në mjedis familjar, në përputhje me prioritetet kombëtare dhe ndërkombëtare të deinstitutionalizimit;
- mbrojtjen efektive të fëmijëve nga dhuna, abuzimi, neglizhimi dhe shfrytëzimi, përmes verifikimeve të detyrueshme në regjistrat penalë, përfshirë verifikimin e detyrueshëm në Regjistrin Kombëtar të të Dënuarve për Krime Seksuale, dhe vendosjes së detyrimeve të qarta etike e ligjore për familjet kujdestare;
- rritjen e transparencës dhe llogaridhënies institucionale, përmes vendosjes së afateve specifike procedurale dhe regjistrimit të vendimmarrjes në Regjistrin Elektronik për Kujdesin Alternativ në Familje;
- forcimin e koordinimit ndërinstitutional dhe ndërdisiplinor në vendimmarrjen për çdo fëmijë, përmes Komisionit Shumëdisiplinar që mbledh në një organ të vetëm përfaqësuesit e shërbimeve sociale, mbrojtjes së fëmijës, arsimit, shëndetësisë, jurisprudencës, psikologjisë dhe Policisë së Shtetit;
- garantimin e mbikëqyrjes gjyqësore mbi vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ, si garanci procedurale e të drejtave të fëmijës dhe e të drejtave të familjes biologjike;
- përshtatjen e kujdesit me nevoja specifike të kategorive më të cënueshme, përfshirë fëmijët me aftësi të kufizuara, fëmijët me trauma, vajzat nëna me fëmijë dhe vajzat shtatzëna, përmes profileve të specializuara dhe trajnimit të dedikuar.

IV. VLERËSIMI I LIGJSHMËRISË, KUSHTETUTSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI VENDAS E NDËRKOMBËTAR

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave "Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje"

Projektvendimi është hartuar në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, si dhe të neneve 8, pika 5, 12, pika 7, dhe 16, pika 3, të Ligjit nr. 92/2025 "Për kujdesin alternativ në familje në Republikën e Shqipërisë". Projektakti është në përputhje të plotë me parimet kushtetuese të mbrojtjes së veçantë të fëmijëve nga shteti (neni 54 i Kushtetutës), të barazisë para ligjit dhe mosdiskriminimit (neni 18), të mbrojtjes së jetës private dhe familjare (neni 53), dhe synon zbatimin e parimit themelor të interesit më të lartë të fëmijës të sanksionuar në Konventën e OKB-së për të Drejtat e Fëmijës.

Projektvendimi është gjithashtu në harmoni me legjislacionin e brendshëm përkatës, përfshirë:

- Ligjin nr. 18/2017 "Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës", i cili përcakton parimet bazë dhe mekanizmat institucionalë të mbrojtjes së fëmijës;
- Ligjin nr. 121/2016 "Për shërbimet e kujdesit shoqëror në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar, që përcakton kornizën e shërbimeve të kujdesit shoqëror, përfshirë kujdesin alternativ në familje;
- Ligjin nr. 62/2022 "Për Regjistrin Kombëtar të të Dënuarve për Krime Seksuale", që përcakton detyrimin e verifikimit në regjistër për personat që punojnë me fëmijë;
- Ligjin nr. 124/2024 "Për mbrojtjen e të dhënave personale", i korrigjuar, që rregullon përpunimin e të dhënave personale të fëmijëve dhe familjeve kujdestare;
- Ligjin nr. 44/2015 "Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë";
- Ligjin nr. 139/2015 "Për vetëqeverisjen vendore", të ndryshuar, që përcakton kompetencat e bashkive në fushën e shërbimeve sociale;
- Ligjin nr. 9000/2003 "Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave".

Në planin ndërkombëtar, projektvendimi mbështet zbatimin e:

- Konventës së OKB-së për të Drejtat e Fëmijës (KDF), ratifikuar nga Republika e Shqipërisë me Ligjin nr. 7531/1991, veçanërisht neneve 3 (interesi më i lartë i fëmijës), 9 (mosndarja nga prindërit), 12 (e drejta e fëmijës për t'u dëgjuar), 19 (mbrojtja nga dhuna dhe abuzimi) dhe 20 (kujdesi alternativ);
- Konventës Europiane për Ushtrimin e të Drejtave të Fëmijës (Strasburg, 1996);
- Udhëzimeve të OKB-së për Kujdesin Alternativ ndaj Fëmijëve (Rezoluta A/RES/64/142 e Asamblesë së Përgjithshme, 2009), të cilat përbëjnë instrumentin udhëzues themelor në fushën e kujdesit alternativ familjar;
- Rekomandimit Rec (2005)5 të Komitetit të Ministrave të Këshillit të Europës "Për të drejtat e fëmijëve që jetojnë në institucione të kujdesit rezidencial";
- Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut, veçanërisht nenit 8 për të drejtën e respektimit të jetës private dhe familjare;
- Strategjisë së Këshillit të Europës për të Drejtat e Fëmijës 2022-2027;
- Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm 2030 të OKB-së, veçanërisht Objektivit 16.2 për ndalimin e abuzimit, shfrytëzimit dhe dhunës ndaj fëmijëve.

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave "Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje"

V. VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME ACQUIS COMMUNAUTAIRE

Projektvendimi në vetvete nuk synon përafrim të drejtpërdrejtë me një akt specifik të acquis-it të Bashkimit Europian, pasi fusha e kujdesit alternativ në familje nuk është objekt i rregullimit unik europian, por mbetet në kompetencën e shteteve anëtare. Megjithatë, projektakti kontribuon në mënyrë substanciale në forcimin e standardeve të mbrojtjes së fëmijëve dhe në harmonizimin e legjislacionit shqiptar me parimet dhe standardet e BE-së në këtë fushë.

Konkretisht, projektvendimi kontribuon në zbatimin e:

- Strategjisë së BE-së për të Drejtat e Fëmijës (2021-2024) dhe vazhdimësisë së saj, që vendos kujdesin alternativ familjar dhe deinstitucionalizimin si prioritet horizontale të politikave të mbrojtjes së fëmijëve;
- Garancisë Europiane për Fëmijët (European Child Guarantee), miratuar nga Këshilli i BE-së me Rekomandimin 2021/1004, e cila identifikon aksesin e fëmijëve në kujdes të përshtatshëm dhe në një strehë të sigurt si elemente themelore të mbështetjes së fëmijëve në nevojë;
- Rregullores së Përgjithshme për Mbrojtjen e të Dhënave (GDPR) të BE-së 2016/679, veçanërisht në lidhje me trajtimin e veçantë të të dhënave personale të fëmijëve, që zbatohet në procesin e mbledhjes së të dhënave për familjet kujdestare dhe fëmijët në kujdes alternativ;
- Direktivës 2011/93/BE për luftimin e abuzimit dhe shfrytëzimit seksual të fëmijëve dhe pornografisë me fëmijë, përmes verifikimit të detyrueshëm në regjistrat penalë dhe parandalimit të aksesit të autorëve të veprave penale seksuale në sistemin e kujdesit alternativ;
- Strategjisë së BE-së për një Luftë më të Efektshme kundër Abuzimit Seksual të Fëmijëve (2020);
- Kapitullit 19 të acquis-it për Politikën Sociale dhe Punësimin, veçanërisht në pjesën që ka të bëjë me përfshirjen sociale, shërbimet sociale dhe mbrojtjen e të miturve;
- Kapitullit 23 të acquis-it për Gjyqësorin dhe të Drejtat Themelore, në pjesën që mbulon mbrojtjen e të drejtave të fëmijës dhe garancitë procedurale për të miturit.

Vlen të theksohet se zhvillimi i kujdesit alternativ në familje si zëvendësues i kujdesit institucional përbën një standard të konsoliduar në praktikën e shumicës së vendeve anëtare të BE-së, dhe Republika e Shqipërisë, përmes këtij projektvendimi, përparon dukshëm drejt arritjes së këtij standardi.

VI. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Projektvendimi është strukturuar në 27 nene, të organizuara në krerë sipas fushave të rregullimit, dhe shoqërohet me tre shtojca që janë pjesë përbërëse e tij. Përmbajtja e neneve është si vijon:

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave “Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje”

Kreu I — Dispozita të përgjithshme (nenet 1–3)

Neni 1 — Objekti

Neni përcakton objektin e rregullimit të projektvendimit, i cili përfshin: (a) rregullat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje; (b) kriteret, procedurat dhe standardet bazë për ofrimin e shërbimit; (c) organizimin dhe funksionimin e komisionit shumëdisiplinar; (ç) procedurat për vlerësimin, planifikimin, vendimmarrjen, monitorimin dhe përfundimin e vendosjes së fëmijës; (d) kriteret për identifikimin, vlerësimin, trajnimin, miratimin dhe regjistrimin e familjeve kujdestare; dhe (dh) mekanizmat e koordinimit ndërinstytucional ndërmjet strukturave përgjegjëse në nivel qendror e vendor.

Neni 2 — Qëllimi

Neni përcakton qëllimin e projektvendimit, i cili synon të garantojë një proces të standardizuar, transparent, të koordinuar dhe të bazuar në interesin më të lartë të fëmijës për ofrimin e kujdesit alternativ në familje, duke promovuar rritjen e fëmijës në mjedis familjar të shëndetshëm dhe mbështetjen e riintegritimit familjar, kur kjo është në interesin më të lartë të fëmijës.

Neni 3 — Parimet

Neni përcakton parimet themelore mbi të cilat bazohet kujdesi alternativ në familje, përfshirë interesin më të lartë të fëmijës, parandalimin e ndarjes nga familja biologjike/aktuale, nevojën dhe përshtatshmërinë, pjesëmarrjen aktive të fëmijëve në vendosjen në kujdes alternativ, barazinë dhe mosdiskriminimin, qëndrueshmërinë e marrëdhënieve shoqërore dhe familjare, si dhe ruajtjen e identitetit.

Kreu II — Llojet e kujdesit alternativ në familje (nenet 4–7)

Neni 4 — Format e kujdesit alternativ në familje

Neni përcakton dy format kryesore të kujdesit alternativ në familje: (a) kujdesi alternativ profesional në familje dhe (b) kujdesi alternativ vullnetar në familje.

Neni 5 — Kujdesi alternativ profesional në familje

Neni rregullon ofrimin e kujdesit alternativ profesional nga familje kujdestare me profesionistë të trajnuar, të vlerësuar, të miratuar dhe të regjistruar, dhe përcakton pesë tipologjitë e tij: kujdesin alternativ emergjent, afatshkurtër, afatgjatë ose të përhershëm, të specializuar për fëmijët me nevoja komplekse (përfshirë fëmijët me aftësi të kufizuara, me trauma, me histori abuzimi/neglizhimi), dhe për vajza nëna me fëmijë ose vajza shtatzëna.

Neni 6 — Kujdesi alternativ vullnetar në familje

Neni rregullon ofrimin e kujdesit alternativ vullnetar nga familje të të afërmeve të fëmijës (gjyshërit, motra/vëllai në moshë madhore, ungjër, emta, nipa/mbesa, të afërm të tjerë), nga familje të rrethit të ngushtë miqësor të njohur nga fëmija, ose nga familje pa lidhje familjare që shfaqin vullnetin për të ofruar shërbimin vullnetarisht.

Neni 7 — Kriteret për përcaktimin e llojit të kujdesit

Neni përcakton kriteret që merren parasysh në përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ, përfshirë nivelin e rrezikut dhe urgjencën, moshën e fëmijës, gjendjen shëndetësore/emocionale/psikologjike/zhvillimore, praninë e aftësisë së kufizuar ose nevojave komplekse, historinë e traumës/abuzimit, marrëdhëniet me familjen biologjike

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave “Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje”

dhe rrjetin social, kohëzgjatjen e pritshme të vendosjes, disponueshmërinë e familjes kujdestare dhe mendimin e fëmijës në përputhje me moshën.

Kreu III — Kriteret, vlerësimi dhe regjistrimi i familjeve kujdestare (nenet 8–13)

Neni 8 — Kriteret e përgjithshme për familjet kujdestare

Neni përcakton kriteret e detajuara që duhet të plotësojnë familjet kujdestare, të organizuara në kategoritë: (a) kapaciteti ligjor dhe integriteti (zotësia e plotë për të vepruar, mosha, shtetësia/leja e qëndrimit, mungesa e procedimit penal apo dënimit për vepra penale kundër fëmijëve, kundër personit, familjes, moralit, dhune në familje, trafikimit, narkotikëve, verifikimi në Regjistrin Kombëtar të të Dënuarve për Krime Seksuale, pëlqimi me shkrim i të gjithë anëtarëve madhorë të familjes); (b) gjendja shëndetësore e qëndrueshme; (c) kushtet e banimit dhe mjetet e jetesës; (ç) qëndrueshmëria familjare dhe shoqërore; (d) kapacitetet prindërore dhe motivimi; (dh) bashkëpunimi me institucionet; dhe (e) ndjekja e trajnimit fillestar dhe të vazhdueshëm. Për familjet kujdestare profesionale parashikohen kritere shtesë lidhur me kapacitetin për të punuar me fëmijë me nevoja komplekse.

Neni 9 — Ndihma aktive

Neni përcakton detyrimin e strukturës përgjegjëse të shërbimeve shoqërore në bashki për t'i ofruar ndihmë aktive subjekteve të interesuara për të ofruar shërbimin e kujdesit alternativ në familje, në përputhje me Kodin e Procedurave Administrative.

Neni 10 — Aplikimi dhe vlerësimi paraprak

Neni parashikon procedurën e aplikimit përmes portalit e-Albania sipas formularit të aplikimit (Shtojca 1). Struktura përgjegjëse për shërbimet shoqërore në bashki kryen verifikimin paraprak administrativ brenda 5 ditëve pune. Aplikuesi njoftohet me shkrim për kalimin në fazën e vlerësimit ose për mospranimin e aplikimit brenda 10 ditëve pune nga përfundimi i verifikimit paraprak.

Neni 11 — Vlerësimi i familjeve kujdestare

Neni rregullon procedurën e vlerësimit të thelluar të familjeve kujdestare, që përfshin intervistën individuale dhe familjare me të gjithë anëtarët, vizitat në banesë, vlerësimin social dhe psikologjik, raportin mjekësor të aftësisë për punë, dëshminë e gjendjes gjyqësore, referencat nga dy familje të komunitetit, intervistat me ndërlihdhësin komunitar/administratorin social/kryeplakun/inspektorin e zonës, verifikimin në Regjistrin Kombëtar të të Dënuarve për Krime Seksuale, kushtet e banimit, pëlqimin e anëtarëve madhorë, verifikimin për aftësinë për të punuar me fëmijë me nevoja komplekse dhe përvojën e mëparshme. Vlerësimi përfundon brenda 30 ditëve pune, me mundësi zgjatjeje +15 ditë në raste të veçanta. Rezultatet pasqyrohen në raportin social dhe psikologjik (Shtojca 2).

Neni 12 — Trajnimi i familjeve aplikuese për të ofruar shërbimin e kujdesit alternativ në familje

Neni rregullon programin unik bazë të detyrueshëm të trajnimit fillestar, që hartohet nga Shërbimi Social Shtetëror dhe certifikohet nga autoriteti përgjegjës për sigurimin e cilësisë së shërbimeve. Programi përfshin module mbi zhvillimin e fëmijës, mbrojtjen e fëmijëve dhe kuadrin ligjor, rolin dhe përgjegjësitë e familjes kujdestare, disiplinimin pozitiv, komunikimin me fëmijën, dhe bashkëpunimin me strukturat e mbrojtjes së fëmijës dhe familjen biologjike. Për familjet kujdestare profesionale parashikohen edhe

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave “Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kudes alternativ në familje”

module të specializuara (trauma dhe sjelljet sfiduese, fëmijët me aftësi të kufizuara, situatat emergjente, ndërmjetësimi me familjen biologjike, etika profesionale, menaxhimi i rasteve). Përfundimi me sukses i programit dokumentohet me certifikatë, që është kusht për regjistrimin si familje kujdestare. Familjet kujdestare profesionale i nënshtrohen trajnimeve të vazhdueshme.

Neni 13 — Miratimi dhe regjistrimi i familjeve kujdestare

Neni përcakton se dosja e përgatitur i paraqitet Komisionit Shumëdisiplinar, i cili shqyrton dhe vendos për pranimin, refuzimin ose pushimin e shqyrtimit të rastit. Vendimi regjistrohet në Regjistrin Elektronik për Kujdesin Alternativ në Familje. Familjet e miratuara përfshihen në listën e familjeve kujdestare pritëse, e organizuar sipas llojeve të kujdesit në nivel bashkie.

Kreu IV — Komisioni Shumëdisiplinar (nenet 14–17)

Neni 14 — Krijimi i Komisionit Shumëdisiplinar

Neni parashikon krijimin pranë çdo bashkie të Komisionit Shumëdisiplinar për kujdesin alternativ në familje, si organ kolegial vendimmarrës për shqyrtimin e aplikimeve dhe rasteve të vendosjes së fëmijëve.

Neni 15 — Përbërja

Neni përcakton përbërjen e Komisionit, që përfshin nëntë anëtarë me të drejtë vote: drejtuesin e strukturës përgjegjëse për shërbimet shoqërore në bashki; drejtuesin e njësisë për mbrojtjen e fëmijës (NJMF); drejtuesin e njësisë së vlerësimit të nevojave dhe referimit; punonjës in e mbrojtjes së fëmijës; juristin; psikologun; specialistin për çështjet e arsimit; specialistin për çështjet e shëndetësisë; dhe përfaqësuesin e Policisë së Shtetit në nivel vendor. Komisioni ngrihet me urdhër të kryetarit të bashkisë.

Neni 16 — Kompetencat

Neni përcakton kompetencat e Komisionit, që përfshijnë: shqyrtimin e aplikimeve dhe vlerësimeve; vendimin për miratim, refuzim, pezullim ose heqje të së drejtës për të ofruar shërbimin; shqyrtimin e dosjeve të rasteve të fëmijëve për të cilët propozohet vendosja; përcaktimin e llojit më të përshtatshëm të kujdesit; propozimin për vendosjen e fëmijës; shqyrtimin periodik të ecurisë së vendosjes; dhe rekomandimin për ndryshim ose përfundim të vendosjes.

Neni 17 — Funksionimi i Komisionit Shumëdisiplinar

Neni rregullon funksionimin e Komisionit, që mbledhet jo më pak se një herë në 2 (dy) muaj dhe sa herë që paraqitet nevoja. Mbledhja është e vlefshme kur marrin pjesë më shumë se gjysma e anëtarëve me të drejtë vote, dhe vendimet merren me shumicën e votave të të gjithë anëtarëve me të drejtë vote. Për çdo mbledhje mbahet procesverbal. Vendimet hartohen sipas modelit në Shtojcën 3. Në mbledhje mund të ftohen specialistë të tjerë pa të drejtë vote. Funksionin e sekretariatit teknik e ushtron struktura përgjegjëse për shërbimet shoqërore në bashki.

Kreu V — Vlerësimi, procedura dhe vendimmarrja për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje (nenet 18–21)

Neni 18 — Vlerësimi i rastit për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje

Neni rregullon procesin e vlerësimit të rastit nga njësia për mbrojtjen e fëmijës dhe njësia e vlerësimit të nevojave dhe referimit, në përputhje me legjislacionin për mbrojtjen e fëmijës. Komisioni Shumëdisiplinar shqyrton dosjen e rastit brenda 5 ditëve pune nga

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave “Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje”

paraqitja; në rastet emergjente, shqyrtimi bëhet menjëherë, por jo më vonë se 24 orë nga momenti i referimit. Komisioni vlerëson përputhshmërinë ndërmjet nevojave të fëmijës dhe profilit të familjes kujdestare të regjistruar.

Neni 19 — Vendimi i Komisionit Shumëdisiplinar për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje

Neni përcakton përmbajtjen e vendimit të Komisionit për vendosjen e fëmijës, që përfshin: të dhënat identifikuese të fëmijës; llojin e kujdesit alternativ të përcaktuar; familjen kujdestare të përzgjedhur; arsyetimin e përzgjedhjes me vlerësimin e përputhshmërisë; dhe kohëzgjatjen e vendosjes. Vendimi i njoftohet familjes kujdestare të përzgjedhur, njësisë për mbrojtjen e fëmijës dhe strukturës përgjegjëse për shërbimet shoqërore në bashki.

Neni 20 — Miratimi nga gjykata dhe vendosja në kujdes alternativ në familje

Neni rregullon procedurën e miratimit gjyqësor të masës së mbrojtjes për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ. Njësia për mbrojtjen e fëmijës i paraqet gjykatës kompetente, brenda 5 ditëve pune, kërkesën për vlefshmërinë e masës së mbrojtjes së bashku me vendimin e Komisionit Shumëdisiplinar dhe dokumentacionin mbështetës. Vendosja realizohet pas vendimit të gjykatës. Në rastet emergjente, njësia për mbrojtjen e fëmijës mund të realizojë vendosjen e përkohshme në një familje kujdestare profesionale të regjistruar, duke iu drejtuar menjëherë gjykatës për miratim.

Neni 21 — Ndryshimi i vendosjes së fëmijës në kujdes alternativ

Neni rregullon rastet kur vendosja mund të ndryshohet, përkatësisht kur ndryshojnë nevojat shëndetësore, psikologjike, sociale, arsimore të fëmijës ose paraqiten rrethana të tjera që e bëjnë të nevojshëm ndryshimin, në përputhje me parimin e interesit më të lartë të fëmijës. Ndryshimi vendoset nga Komisioni Shumëdisiplinar pas vlerësimit nga punonjësi për mbrojtjen e fëmijës dhe njësia e vlerësimit të nevojave, dhe miratohet nga gjykata sipas procedurës së nenit 20.

Kreu VI — Kohëzgjatja dhe përfundimi i shërbimit të kujdesit alternativ (nenet 22–24)

Neni 22 — Kohëzgjatja e kujdesit alternativ në familje

Neni përcakton kohëzgjatjen e kujdesit alternativ sipas tipologjisë: kujdesi alternativ emergjent ofrohet deri në 3 muaj; afatshkurtër deri në 12 muaj; afatgjatë ose i përhershëm mbi 12 muaj dhe deri në moshën madhore kur rikthimi në familjen biologjike ose birësimi nuk janë të mundur; i specializuar për aq kohë sa vlerësohet i nevojshëm, me rishikim çdo 6 muaj; për vajza nëna me fëmijë ose vajza shtatzëna deri në 24 muaj me mundësi zgjatjeje; vullnetar për periudhën e përcaktuar në vendimin përkatës. Afatet mund të rishikohen ose zgjaten në raste të veçanta, bazuar në vlerësimin periodik.

Neni 23 — Tërheqja e familjes kujdestare nga shërbimi i kujdesit alternativ

Neni rregullon të drejtën e familjes kujdestare për t'u tërhequr vetëm për arsye objektive, përmes njoftimit me shkrim të njësisë për mbrojtjen e fëmijës dhe strukturës përgjegjëse për shërbimet shoqërore. Tërheqja nuk duhet të cenojë interesin më të lartë të fëmijës dhe miratohet nga Komisioni Shumëdisiplinar. Në rastet kur tërheqja kërkohet ndërkohë që fëmija është i vendosur, njësia për mbrojtjen e fëmijës merr masa të menjëhershme për vlerësimin e situatës, garantimin e vijimësisë së kujdesit dhe identifikimin e një zgjidhjeje alternative.

Neni 24 — Përfundimi i kujdesit alternativ në familje

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave “Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje”

Neni përcakton rrethanat e përfundimit të zakonshëm të kujdesit alternativ (përfundimi i afatit, rikthimi në familjen biologjike, ndryshimi i formës së kujdesit, arritja e moshës madhore, vendimi i gjykatës, tërheqja e familjes kujdestare, konstatimi se vijimi nuk është më në interesin më të lartë të fëmijës). Neni parashikon gjithashtu ndërprerjen e menjëhershme në rast neglizhimi, dhune, abuzimi, ndëshkimi fizik, presioni psikologjik, mosrespektimi i planit individual të kujdesit, pengimi i kontakteve me familjen biologjike kur këto janë të lejuara, cënim i privatësisë/dinjitetit, refuzim i bashkëpunimit, mosnjohim i situatave të rrezikut, shfrytëzim, paraqitje e dokumentacionit të rremë ose shkelje e detyrimeve ligjore/etike. Në të gjitha rastet, njësia për mbrojtjen e fëmijës dhe strukturat përgjegjëse marrin menjëherë masa për vlerësimin e situatës dhe identifikimin e një alternative të përshtatshme.

Kreu VII — Dispozita të fundit (nenet 25–27)

Neni 25 — Raportimi

Neni përcakton detyrimin e bashkive për të raportuar periodikisht pranë Shërbimit Social Shtetëror, Agjencisë Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës dhe ministrisë përgjegjëse për çështjet sociale, lidhur me zbatimin e procedurave të përzgjedhjes, funksionimin e familjeve kujdestare, ecurinë e vendimmarrjeve të Komisionit Shumëdisiplinar dhe funksionimin e mekanizmave të kujdesit alternativ në familje.

Neni 26 — Dispozita kalimtare

Neni parashikon se familjet kujdestare të miratuara përpara hyrjes në fuqi të këtij vendimi i nënshtrohen rishikimit të profilit dhe dokumentacionit sipas dispozitave të reja, brenda 6 muajve nga hyrja në fuqi.

Neni 27 — Hyrja në fuqi

Neni parashikon se vendimi hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Shtojcat

Vendimit i bashkëlidhen, si pjesë përbërëse të pandashme, edhe shtojcat e mëposhtme:

Shtojca 1 — Formular aplikimi për familje kujdestare, që përmban të dhënat e aplikuesit, përbërjen familjare, llojin e kujdesit për të cilin aplikohet, motivimin, aftësitë dhe përvojën, gjendjen shëndetësore e ligjore, kushtet e banimit, dokumentet shoqëruese fillestare dhe deklaratën e shprehjes së interesit dhe saktësisë së të dhënave;

Shtojca 2 — Modeli i raportit të vlerësimit social dhe psikologjik të familjes kujdestare, që përfshin informacionin e përgjithshëm, metodologjinë e vlerësimit, vlerësimin e familjes (gjendja socio-ekonomike, marrëdhëniet familjare, gjendja shëndetësore dhe psikologjike, motivimi, aftësitë prindërore, kushtet e banimit), verifikimet ligjore dhe administrative, referencat komunitare, pëlqimin e anëtarëve madhorë, vlerësimin e profilit të përshtatshëm dhe rekomandimin përfundimtar;

Shtojca 3 — Modeli i vendimit të Komisionit Shumëdisiplinar, që përdoret për miratimin e familjes kujdestare, refuzimin e aplikimit, vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ dhe ndryshimin/përfundimin e vendosjes së fëmijës, dhe që përmban të dhënat e rastit/aplikimit, bazën ligjore, arsyetimin, vendimin, detyrimet për zbatim dhe të drejtën e ankimit.

VII. INSTITUCIONET DHE ORGANET QË NGARKOHEN PËR ZBATIMIN E AKTIT

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave “Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje”

Për zbatimin e këtij vendimi ngarkohen:

- Ministria përgjegjëse për çështjet sociale, për koordinimin politik dhe monitorimin e përgjithshëm të zbatimit, hartimin e politikave dhe akteve të mëtejshme nënligjore, si dhe certifikimin e programit unik bazë të trajnimit;
- Agjencia Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës (ASHDMF), për monitorimin tematik të Programit të Mbrojtjes së Fëmijës, analizat dhe rekomandimet në fushën e kujdesit alternativ;
- Shërbimi Social Shtetëror, për hartimin dhe administrimin e programit unik bazë të trajnimit dhe moduleve të specializuara, mbështetjen metodologjike të bashkive, konsolidimin e të dhënave kombëtare dhe raportimin statistikor periodik;
- Drejtoritë rajonale të Shërbimit Social Shtetëror, për mbështetjen dhe monitorimin në nivel rajonal;
- Njësitë e vetëqeverisjes vendore (bashkitë), përmes strukturave përgjegjëse për shërbimet shoqërore, njësite për mbrojtjen e fëmijës dhe njësite të vlerësimit të nevojave dhe referimit, për pranimin e aplikimeve, kryerjen e vlerësimit paraprak dhe të thelluar, ofrimin e ndihmës aktive, organizimin e trajnimeve, mbështetjen e funksionimit të Komisionit Shumëdisiplinar dhe zbatimin operacional të procedurave;
- Komisionet Shumëdisiplinare të ngritura pranë çdo bashkie, për shqyrtimin dhe vendimmarrjen për aplikimet, llojin e kujdesit, përzgjedhjen e familjes kujdestare, vendosjen, ndryshimin dhe përfundimin e kujdesit alternativ;
- Autoriteti përgjegjës për sigurimin e cilësisë së shërbimeve, për certifikimin e programit dhe moduleve të trajnimit;
- Gjykatat kompetente, për shqyrtimin dhe miratimin e masave të mbrojtjes për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ, ndryshimin ose përfundimin e tyre, sipas legjislationit në fuqi për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës;
- Policia e Shtetit, përmes përfaqësuesit në nivel vendor në Komisionin Shumëdisiplinar dhe nëpërmjet verifikimeve të kërkuara në kuadër të vlerësimit të familjeve aplikuese;
- Institucionet që administrojnë regjistrat penalë, përfshirë Regjistrin Kombëtar të të Dënuarve për Krime Seksuale, për sigurimin e verifikimeve të detyrueshme.

VIII. PERSONAT DHE INSTITUCIONET QË KANË KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTAKTIT

Projektvendimi është përgatitur nga drejtoria përgjegjëse për politikën e kujdesit shoqëror në ministrinë përgjegjëse për çështjet sociale, në bashkëpunim me Shërbimin Social Shtetëror dhe Agjencinë Shtetërore për të Drejtat dhe Mbrojtjen e Fëmijës (ASHDMF), në kuadër të zbatimit të Ligjit nr. 92/2025 "Për kujdesin alternativ në familje në Republikën e Shqipërisë".

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave "Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje"

Ky projektvendim u dërgohet për mendim institucioneve të mëposhtme: Ministrisë së Drejtësisë, Ministrisë së Punëve të Brendshme, Ministrisë së Financave, Ministrisë së Ekonomisë dhe Inovacionit, Ministrit të Shtetit për Pushtetin Vendor, Ministrit të Shtetit dhe Kryenegociatorit, Agjencisë për Mbështetjen e Vetëqeverisjes Vendore dhe Agjencisë për Mbështetjen e Shoqërisë Civile.

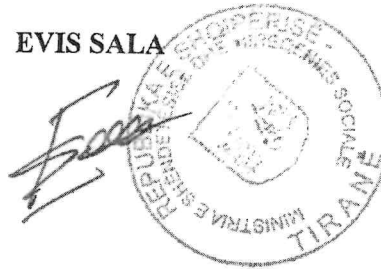
IX. RAPORTI I VLERËSIMIT TË TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE BUXHETORE

Projektvendimi i propozuar nuk sjell efekte financiare shtesë në buxhetin e shtetit.

PROPOZUESI

MINISTRI I SHËNDETËSISË DHE MIRËQENIES SOCIALE

EVIS SALA

Relacion shpjegues për projektvendimin e Këshillit të Ministrave "Për rregullat dhe procedurat për përcaktimin e llojit të kujdesit alternativ në familje, ofrimin dhe përfundimin e shërbimit, funksionimin e komisionit shumëdisiplinar dhe për vlerësimin, procedurën dhe vendimmarrjen për vendosjen e fëmijës në kujdes alternativ në familje"